

YOSHLAR TILI VA UNING XUSUSIYATLARI

Zokirova Fotima Sheraliyevna*Samarkand State Institute of Foreign Languages**Student of faculty of Foreign Languages**Email: fzokirova80@gmail.com*

Annotatsiya: Ushbu maqola yoshlar tilining shakllanishi, xususiyatlari va ijtimoiy o'zgarishlarga bo'lgan munosabatini o'rganadi. Yoshlar tili, asosan, ijtimoiy va madaniy o'zgarishlarga javoban rivojlanadi va zamonaviy texnologiyalar, global madaniyat hamda internet tarmoqlarining ta'siri bilan yangi so'zlar, iboralar va qisqartmalarni o'z ichiga oladi. Maqolada yoshlar tilining qisqartmalar, yangi so'zlar, sleng, emosional ifodalar kabi asosiy xususiyatlari va ijtimoiy tarmoqdagi rivojlanishi ko'rib chiqiladi. Shuningdek, yoshlar tili jamiyatdagi o'zgarishlarni, yangi qadriyatlarni va yoshlarning dunyoqarashini aks ettiradi. Maqola yoshlar tilining faolligi va uning jamiyatdagi ahamiyatini ochib beradi.

Kalit so'zlar: Yoshlar tili, Sleng, Ijtimoiy tarmoq, Emosional ifoda, Jargon, O'zgarishlar.

Kirish: Yoshlar tili- bu aynan yosh avlod orasida keng tarqalgan, ularning o'zaro muloqotida, ijtimoiy tarmoqlarda va kundalik hayotda ishlatiladigan so'zlar, iboralar va til uslublarning umumiy majmuidir. Yoshlar tili faqatgina ma'lum bir yosh guruhiga xos bo'lib, o'zining yuqori energiyasi, informal xususiyatlari va tezkor rivojlanishi bilan ajralib turadi. Ushbu maqolada yoshlar tilining shakllanishi, uning xususiyatlari, o'zgarishlarga ta'siri va jamiyatga bo'lgan roli tahlil qilinadi.

Asosiy qism

Yoshlar tilining shakllanishi. Yoshlar tili, avvalo, ijtimoiy va madaniy o'zgarishlarga javoban shakllanadi. Zamonaviy dunyoda yoshlarning o'zaro muloqot qilish usullari doimiy ravishda o'zgarib bormoqda. Ushbu til, bir tomondan, ijtimoiy, siyosiy va iqtisodiy o'zgarishlarga moslashish jarayonida shakllanadi. Boshqa tomondan esa, yoshlar tili jamiyatdagi an'anaviy va qat'iy qadriyatlar va norma tizimlariga qarshi turish, yangi fikrlar va yondashuvlarni ilgari surish vositasi sifatida xizmat qiladi. Hozirgi kunda yoshlar tili nafaqat milliy, balki global miqyosda ham o'zining o'ziga xos xususiyatlarini namoyon qiladi.

Internet, ijtimoiy tarmoqlar, yangi texnologiyalar va global madaniyatning ta'siri bilan yoshlar yangi so'zlar, iboralar va qisqartmalarni o'rganib, keng qo'llashadi. Yangi texnologiyalar va onlayn platformalar yoshlarning muloqotini yanada tezlashtirib, ularni yangi, o'ziga xos ifoda usullarini yaratishga undaydi. Ko'plab yoshlar o'z tillariga ingliz tilidan olingan so'zlarni va atamalarni integratsiya qilishadi,

bu esa yoshlar tili global va zamonaviy ruhni aks ettiradi. Misol uchun, "like", "share", "follow" kabi iboralar, aslida ingliz tilidan kiritilgan bo'lsa-da, yoshlar orasida keng tarqalgan va ular uchun oddiy va tushunarli so'zlarga aylangan.

Bundan tashqari, yoshlar tili ko'pincha kreativ va innovatsion bo'ladi. Ularning so'zlashuv uslubi yangi atamalar, qisqartmalar, yangi frazalar va original uslublarni yaratish orqali o'ziga xoslikni namoyon etadi. Yoshlar o'zaro muloqotda tezkor va to'g'ridan-to'g'ri ifodalanishni ma'qul ko'rishadi, shuning uchun ular ko'pincha qisqartmalar va yangi iboralar ishlatadilar. Misol uchun, "lol", "brb" kabi qisqartmalar yoki "yolo" (You only live once) kabi so'zlar yoshlar tili orqali ommalashgan.

Natija va Muhokama

Yoshlar tili ko'pincha isyonchi ruhni aks ettiradi. Yoshlar o'rtasida jamiyatning qattiq ijtimoiy va madaniy qoidalariga qarshi kurashish uchun til orqali yangiliklar kiritiladi. Ular yangi so'zlar va iboralarni yaratish orqali o'ziga xoslikni ta'minlashga harakat qilishadi. Bu til jamiyatdagi yangi fikrlarni, o'zgarishlarni va yangi qadriyatlarni kiritishning bir vositasi bo'lib xizmat qiladi.

Yoshlar tili nafaqat o'zaro aloqada, balki o'ziga xos identitet yaratishda ham muhim rol o'ynaydi. Yoshlarning tilida ishlatilgan iboralar va so'zlar, ularning kimligini va qiziqishlarini aks ettiradi. Ular o'zlarining qiziqishlari, modalarini, dunyoqarashlarini va hayotga bo'lgan munosabatlarini tildan foydalanib ko'rsatishadi. Shunday qilib, yoshlar tili bir tomondan jamiyatning o'zgarishlariga moslashish, boshqa tomondan esa yosh avlodning individualizmini ta'minlash uchun bir vosita sifatida xizmat qiladi.

Yoshlar tilining xususiyatlari. Yoshlar tilining o'ziga xos xususiyatlari mavjud bo'lib, ular nafaqat so'zlar, balki ularni qanday ishlatishda ham farq qiladi. Yoshlar tili o'zining dinamikligi, tezkorligi va innovatsionligi bilan ajralib turadi. Yoshlar orasida nafaqat yangi so'zlar va iboralar keng tarqalgan, balki muloqot uslubi ham o'ziga xos, informal va erkin bo'lishi mumkin. Quyida yoshlar tilining asosiy xususiyatlari keltirilgan:

1. Qisqartmalar va so'z o'zgartirishlar. Yoshlar ko'pincha so'zlarni qisqartirishadi yoki ularni yangi shaklda ishlatishadi. Bu, avvalo, vaqtni tejash va muloqotni tezlashtirish maqsadida qilinadi. Yoshlar, ko'pincha, so'zlarni an'anaviy shaklidan qisqartiradilar yoki o'zlarining yangi, o'zgacha usullarini yaratadilar. Masalan, "baxt" o'rniga "bxt", "dostlar"ni "do'stlar" shaklida qisqartirish keng tarqalgan. Bu turdagi qisqartmalar muloqotning tezligini oshiradi va yoshlarning tilida o'ziga xoslikni yaratadi. Ba'zi hollarda, bir nechta so'zlar birlashtirib, yangi qisqacha ifodalar yaratiladi, masalan, "lol" (laugh out loud) yoki "omg" (oh my god) kabi.

2. Yangi so'zlar va iboralar. Yoshlar tili ko'pincha yangi so'zlar, iboralar yoki atamalarni yaratishga moyil. Ular doimiy ravishda o'zaro muloqotda yangi va innovatsion usullarni ishlab chiqishga harakat qilishadi. Bu jarayonda inglizcha yoki

boshqa chet tillaridan olingan soʻzlar, iboralar yoki atamalar oʻz tiliga kiritiladi. Masalan, "like", "follow", "hashtag" kabi inglizcha soʻzlar yoshlar orasida keng tarqalgan. Bunday yangi soʻzlar va iboralar yoshlar orasidagi muloqotni yangilaydi, bu esa ularning oʻzaro aloqasini osonlashtiradi va zamonaviylashtiradi. Shuningdek, yoshlar oʻzlarining xarakterli va maxsus soʻzlar toʻplamini yaratadilar, bu esa ularning oʻzaro aloqasiga oʻziga xoslik qoʻshadi.

3. Ijtimoiy tarmoqlar va onlayn tilda rivojlanish. Internetning rivojlanishi yoshlar tilining shakllanishida muhim rol oʻynaydi. Ijtimoiy tarmoqlar, jumladan, Twitter, Instagram, TikTok kabi platformalarda yoshlar qisqa, tez va mazmunli ifodalashga harakat qilishadi. Ijtimoiy tarmoqlar yoshlar orasida muloqotni tezlashtirish, yangiliklarni keng tarqatish va oʻz fikrlarini ifodalashning yangi shakllarini yaratish imkoniyatini beradi. Yoshlar internetda qisqa va samarali kommunikatsiya usullarini yaratishga intilishadi, bu esa ularga yangi qisqartmalar, emoji va memlarni kiritish imkoniyatini yaratadi. Masalan, ijtimoiy tarmoqlarda foydalanuvchilar "emoji" orqali his-tuygʻularini, gʻazab yoki quvonchini, baʼzan esa hazil-mutoyibalarini yanada osonroq ifodalashadi. Bu internetdagi yoshlar tilini yanada rang-barang va oʻziga xos qiladi.

4. Sleng va jargon. Sleng- bu yoshlar orasida qoʻllanadigan, rasmiy tilga xos boʻlmagan, baʼzida murakkab va tushunish qiyin boʻlgan soʻzlar toʻplamidir. Jargon esa, maʼlum bir guruhga xos, oʻziga xos atamalar toʻplami hisoblanadi. Yoshlar orasida "kofe ichmoq", "xavotirga tushmoq" kabi yangi, noanʼanaviy iboralar keng tarqalgan. Bu turdagi soʻzlar va iboralar yoshlarning oʻziga xos identitetini yaratishda muhim rol oʻynaydi. Sleng va jargon yoshlar orasidagi oʻzaro muloqotni yanada erkin va rasmiylikdan yiroq qiladi. Shuningdek, bu soʻzlar yoshlarning jamiyatdagi oʻzgarishlarga boʻlgan munosabatlarini va yangi fikrlar ilgari surish istagini aks ettiradi.

5. Emosional va ekspressiv ifodalar. Yoshlar tilida oʻzgacha hissiy ifodalar, baʼzan esa hazil-mutoyiba koʻproq qoʻllaniladi. Oʻzaro muloqotda iliqlik va samimiylikni taʼminlash uchun, ular koʻpincha qoʻllarini ishlatishadi, qisqa soʻzlar bilan kuchli his-tuygʻularni ifodalaydilar. Yoshlar, oʻzaro aloqada boʻlganda, koʻpincha hissiyotlarini tez va oson ifodalashga intilishadi. Emosional va ekspressiv ifodalar, masalan, "wow", "omg" (oh my god), "lol" (laugh out loud) kabi soʻzlar orqali kuchli tuygʻularni aks ettirishadi. Bu soʻzlar ularning yuz ifodalarini, tovush tonini yoki harakatlarini qoʻllab-quvvatlaydi. Yoshlar oʻzaro muloqotda koʻproq samimiy va ishonchli boʻlishni xohlaydilar, shuning uchun ular qisqa, lekin kuchli ifodalardan foydalanishga intilishadi.

6. Mahalliy va global ta'sirlar. Yoshlar tilida nafaqat mahalliy, balki global tendensiyalar ham aks etadi. Ko'plab yoshlar ingliz tilidan olingan iboralarni yoki so'zlarni o'z tillariga qabul qilishadi. Global ijtimoiy tarmoqlar, media, va madaniy aloqalar yoshlarning tiliga katta ta'sir ko'rsatadi. Masalan, "cool", "swag", "vibe" kabi inglizcha so'zlar yoshlar tilining bir qismi sifatida keng qo'llaniladi. Shuningdek, global madaniyatning ta'siri bilan yoshlar o'zaro aloqada bo'lganda, xalqaro trendlarga ham ergashadilar. Ular o'z muloqotida inglizcha so'zlar va iboralardan foydalanish orqali o'zlarining zamonaviy va global dunyoqarashlarini namoyon etadilar. Bunday ta'sirlar yoshlar tilini yanada global va dinamik qilishga yordam beradi.

Yoshlar tili va ijtimoiy o'zgarishlar. Yoshlar tili zamonaviy ijtimoiy, siyosiy va madaniy o'zgarishlarga moslashgan til shakli bo'lib, u yoshlarning dunyoqarashi, qadriyatlari va global jarayonlarga bo'lgan munosabatini ifodalaydi. Bugungi kunda yoshlar orasida ekologik muammolar, gender tengligi, ijtimoiy adolat kabi global mavzular muhim o'rinni egallamoqda. Bu esa ularning tilida "climate change", "sustainable development", "equality" kabi so'zlarning keng qo'llanishiga olib kelmoqda.

Internet va ijtimoiy tarmoqlar orqali yoshlar o'zaro muloqotda yangi iboralar, qisqartmalar va memlarni faol ishlatishadi. Shuningdek, "freedom of speech", "activism" kabi atamalar yoshlarning jamiyatdagi faolligi va ijtimoiy o'zgarishlarga munosabatini aks ettiradi. Ular tili orqali o'z fikrlarini, noroziliklarini yoki qo'llab-quvvatlovlarini ifodalashadi.

Yoshlar tili, shuningdek, milliy qadriyatlar bilan global madaniyat o'rtasidagi integratsiyani ham namoyon qiladi. Masalan, "global village", "cross-culture" kabi iboralar yoshlar tilida tez-tez uchraydi. Bu esa ularning dunyo bilan uyg'unlashish istagini va shu bilan birga, o'z milliyligini saqlashga bo'lgan ehtiyojini ko'rsatadi.

Xulosa. Yoshlar tili o'ziga xos va dinamik tizim bo'lib, yosh avlodning madaniyati, qiziqishlari va ijtimoiy vaziyatlariga javoban rivojlanadi. Ularning muloqotini osonlashtiradi va zamonaviy dunyoda qanday yashashni ifodalaydi. Yoshlar tili jamiyatdagi o'zgarishlar, yangi texnologiyalar va global ta'sirni aks ettiradi. Internet va ijtimoiy tarmoqlar yoshlar orasida yangi til shakllarini yaratishda muhim rol o'ynaydi, bu esa jamiyatdagi yangi kommunikatsiya shakllarini va ijtimoiy qadriyatlarni shakllantirishda o'z o'rnini topadi.

Adabiyotlar ro'yxati:

1. Androutsopoulos, J. (2014). *Computer-mediated communication and linguistic landscapes*. In *The Handbook of Language and Globalization*. Wiley-Blackwell.
2. Baron, N. S. (2008). *Always on: Language in an online and mobile world*. Oxford University Press.

3. Bucholtz, M. (2000). The politics of transcription. *Journal of Pragmatics*, 32(10), 1439–1465.
4. Cameron, D. (2001). *Working with spoken discourse*. Sage Publications.
5. Crystal, D. (2001). *Language and the Internet*. Cambridge University Press.
6. Eble, C. (1996). *Slang and sociability: In-group language among college students*. University of North Carolina Press.
7. Holmes, J. (2013). *An introduction to sociolinguistics* (4th ed.). Routledge.
8. Karimova, G. (2020). Zamonaviy ijtimoiy tarmoqlarda yoshlar tili va uning xususiyatlari. *Til va adabiyot*, (4), 67–71.
9. Labov, W. (1972). *Sociolinguistic patterns*. University of Pennsylvania Press.
10. Pavlenko, A. (2003). Language of the youth: Resistance or adaptation? *Journal of Language and Identity*, 2(3), 205–228.
11. Tagg, C. (2015). *Exploring digital communication: Language in action*. Routledge.
12. Thurlow, C., & Mroczek, K. (2011). *Digital discourse: Language in the new media*. Oxford University Press.
13. Trudgill, P. (2000). *Sociolinguistics: An introduction to language and society*. Penguin.
14. Uzbekova, D. T. (2018). Yoshlar tili va uning ijtimoiy jihatlari. *Filologiya masalalari*, (2), 105–110.